

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ARTZAKANK - ECHO

Bimestriel bilingue publié à Genève

NOVEMBRE - DECEMBRE 2016

N° 207

ARTZAKANK souffle ses 30 bougies

Բովանդակություն

- Էջ 2-** ԱՐԶԱԳԱՆԳ-ի վարչութեան նոր կազմը
- Էջ4-** Արամ Խաչատրեանի անյայտ ստեղծագործութիւններից մէկը վերադարձել է Հայաստան
- Էջ 6-** Պոլսոյ մէջ բացուած է Պալեաններու ընտանեկան գերեզմանակոթողը
- Էջ 7-** «Վիքիփիտոյա»՝ արեւմտահայերէնի համար
- Էջ 11** - Հայկ Ղազարեանի «Կեսարիոյ Նախճիրները»
- Էջ 14** -Ուրֆայում յայտնաբերուել է Աբգար թագաւորի դամբարանը
- Էջ18** - Ժընև և Լեման շրջանի Սուրբ Յակոբ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ լուրեր

Sommaire

- P. 2** - Le nouveau comité d'ARTZAKANK
- P. 3**- Gyumri Children's Home
- P.5**- Les petits ruisseaux font les grandes rivières ...
- P. 9** - Restaurer ce qui a été détruit
- P. 10** - Immeuble Armenia
- P. 11** -Le "Petit Einstein"
- P. 12** - Interview exclusive avec Ara Papyan
- P. 14** -Lancement du site internet du projet FNS
- P. 15** - Jugement à Istanbul - Brussels Airlines assurera une liaison directe vers l'Arménie en 2017
- P. 16**- Les Arméniens du monde ont rendez-vous avec leur avenir
- P. 17** - Le film *Chœurs en exil* vient de gagner le prix Farel
- P. 23**- Nouvelles de l'Ecole Topalian
- P. 24** - Nouvelles de l'Union Arméniennede Suisse

Eh oui, cela fait déjà 30 ans que beaucoup d'entre vous lisent *Artzakank*!

En effet, il n'est pas courant pour un journal de la diaspora, publié par des bénévoles, de tenir aussi longtemps et sans interruption. Le secret de cette longévité est sans doute à chercher dans les encouragements de nos lecteurs, le soutien de nos généreux donateurs et annonceurs et la confiance de nos organisations communautaires.

Toutefois, il s'agit surtout de l'engagement d'un nombre de personnes à court ou à long terme qui, au fil des ans, a constitué la force motrice d'*Artzakank*. Nous tenons à citer en particulier Violette Breguet-Safarian, rédactrice pendant 2 ans, mais aussi présidente du comité durant de longues années, qui a assuré la gestion administrative et logistique jusqu'en 2007. De plus, dans les moments les plus difficiles traversés par le journal, elle n'a pas abandonné le navire qui risquait de couler et a ainsi empêché la disparition d'*Artzakank*. Citons également le regretté Armand Gaspard dont les articles de qualité, les chroniques de livres et les conseils pendant plus de 20 ans ont contribué à la réussite du journal. Tous deux méritent à cet effet notre grand respect et notre profonde gratitude. Nos remerciements vont aussi à toutes les personnes qui ont participé d'une manière ou d'une autre aux différentes tâches en lien avec le journal notamment Annie Mesrobian (initiatrice du projet), Meda Khachatourian (rédactrice 1995-1998), Anahide Hagopian-Godel (présidente 1998-2010), Séta Kapoïan (présidente 2010-2013), Vahé Godel (rédaction et révision) Laurent Becker (révision), Anouche Bréguet-Joshi (saisie de textes), Eliane Baghdassarian et Nevrik Azadian (rédaction).>>>>

Avec les compliments de
TAVITIAN

Atelier de sertissage

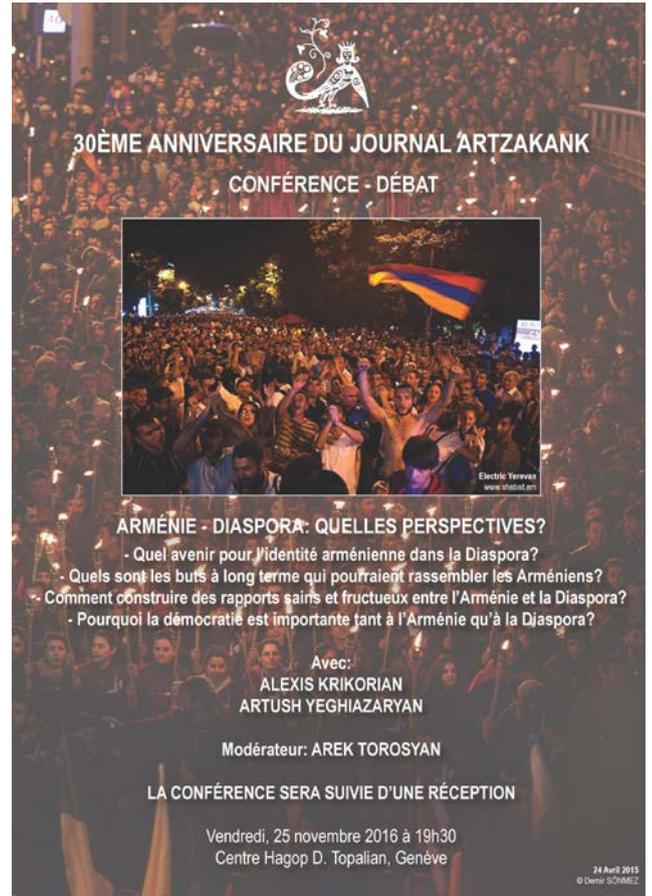

TAVITIAN S.A. - 18, ch. des Aulx - 1228 Plan-Les-Ouates - Téléphone 022 346 93 02 - Fax 022 346 93 04
tavitian@bluewin.ch

ARTZAKANK souffle ses 30 bougies

➤➤➤A l'occasion de son 30ème anniversaire, *Artzakank* souhaite lancer un débat constructif au sein de la communauté sur des questions qui préoccupent notre peuple et en particulier nos organisations dans la diaspora. Nous sommes tous conscients qu'après la commémoration du centenaire du génocide, il est temps de réévaluer les idéologies qui ont dominé le monde arménien durant le siècle passé et de redéfinir nos priorités, le mode de fonctionnement de nos organisations et notre rapport à la République d'Arménie en tenant compte des nouvelles réalités et des attentes de la nouvelle génération.

La conférence-débat que nous organisons le 25 novembre sous le titre de "Arménie-Diaspora quelles perspectives?" pour fêter les 30 ans d'*Artzakank* n'est que la première étape de ce projet. Nous comptons ouvrir nos pages aux différents points de vue et vous êtes toutes et tous invités à vous exprimer sur les sujets traités lors de cette soirée (voir l'annonce ci-contre). Vous avez certainement des idées ou des propositions intéressantes à partager avec les autres lecteurs même si vous ne faites pas partie d'une association arménienne. Nous publierons bien volontiers vos textes traitant des thèmes en question et qui ne dépassent pas les 600 mots (environ 4000 caractères espaces compris). A vos plumes! ■

L'équipe Artzakank

Le nouveau comité d'ARTZAKANK

De gauche à droite Annie Tonbazian-Garibian, Cynthia White, Maral Simsar et Hasmik Meliksetyan

Lors de son Assemblée générale tenue le 9 octobre 2016 au Centre Hagop D. Topalian de Troinex, ARTZAKANK-ECHO a élu son nouveau comité pour les trois prochaines années avec la composition suivante:

ԱՐԶԱԳԱՆԳ-ի վարչութեան նոր կազմը

ԱՐԶԱԳԱՆԳ-ի ընդհանուր անդամական ժողովը տեղի ունեցաւ 9 Յոկտեմբեր 2016-ին Թրուանէի Յակոբ Թօփալեան Կեդրոնին մէջ: Ժողովը ընտրեց միութեան նոր վարչութիւնը յաջորդ երեք տարիներուն համար, հետեւեալ կազմով. Մարալ Սիմսար Նախագահուհի և պատասխանատու խմբագիր, Սիւթիա Ուայթ՝ քարտուղարուհի, Անի Թօնպազեան-Կարիպեան՝ գանձապահուհի, Հասմիկ Մելիքսեթյան՝ խորհրդական:

Հաշուեքննիչ ընտրուեցան Շարլօթ Սեթեանն ու Նժդէհ Խաչատուրեանը:

Maral Simsar, présidente et rédactrice responsable
Cynthia White, secrétaire
Annie Tonbazian-Garibian, trésorière
Hasmik Meliksetyan, conseillère.

Charlotte Setyan et Nejdeh Khachatourian ont été élus vérificateurs des comptes.

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ARTZAKANK - ECHO

6 numéros par année
Prix d'abonnement annuel: CHF 30.-

Case postale 153 - 1211 Petit-Saconnex 19

CCP 12-17302-9
IBAN CH07 0900 0000 1201 7302 9

Responsable de publication: Maral Simsar
Tél. + 41 (0)78 892 93 31
artzakank@worldcom.ch

Gyumri Children's Home

Le comité suisse du Fonds Arménie poursuit son engagement

Le 25 mai 2015 a été inauguré la piscine thérapeutique couverte de l'orphelinat *Gyumri Children's Home* en présence du président du Comité suisse du Fonds Arménie Avedis Kizirian et des représentants locaux. Réalisée grâce aux dons recueillis en Suisse durant les années 2014-2015, cette piscine de 100 m2 et de 70 cm de profondeur destinée à l'hydrothérapie est dotée d'un système de chauffage et de ventilation pour un fonctionnement toute l'année. Elle est ouverte également aux enfants handicapés de la région vivant avec leurs familles. (Voir vidéo sur Youtube **Therapy Pool Built at Gyumri Children's Home**:

<https://www.youtube.com/watch?v=67go5gpVfWk>).

L'orphelinat *Gyumri Children's Home* est la seule institution en Arménie qui offre des soins à des enfants handicapés physiques et mentaux âgés de 0 à 6 ans. Créé en 1945 pour accueillir des orphelins, il a été transformé en 1976 en un foyer pour enfants handicapés. Placé sous l'autorité du ministère de la Santé, l'orphelinat a été transféré en 1998 au ministère du Travail et des Affaires sociales.

En 2011-2012, à l'initiative du président du comité du Fonds Arménie d'Allemagne M. Momdjian, et grâce à une importante contribution de Hamo et Tamar Grigoryan, les bâtiments de l'établissement ont été rénovés et meublés. Les travaux de rénovation ont continué en 2013 avec la restauration de la cour et de la muraille et l'installation du système d'alarme incendie et des caméras de vidéosurveillance. Avec l'ouverture de la piscine couverte, l'hydrothérapie fait partie des soins réguliers offerts aux enfants. Cette thérapie qui régleme la tonicité musculaire, développe le sens de l'équilibre, améliore la motricité, est efficace particulièrement pour les enfants ayant des problèmes de mobilité. (Voir vidéo sur Youtube **Gyumri Children's Home Renovated**

<https://www.youtube.com/watch?v=WyKLzJalcM4>).

L'orphelinat accueille quelques 125 enfants handicapés orphelins et abandonnés qui sont encadrés par 174 personnes dont 60 infirmières, 47 éducateurs/éducatrices, 7 médecins, 7 éducateurs spécialisés, 3 orthophonistes, 1 psychologue ainsi que des travailleurs sociaux, thérapeutes, rééducateurs, cuisiniers, manœuvres et du personnel administratif.

Noubar Guedélékian, secrétaire du comité suisse du Fonds Arménie, parle de sa première visite de l'orphelinat avec beaucoup d'émotion:

«Le 26 août passé, dans le cadre d'un voyage familial en Arménie, nous sommes arrivés à l'improviste à l'orphelinat des enfants handicapés de Gyumri. Nous avons été accueillis chaleureusement par la directrice Anna Gevorgyan, qui nous a fait visiter les locaux et notamment la piscine financée par les dons reçus des membres de notre communauté. Elle nous a décrit le quotidien des enfants et les différents soins qu'ils reçoivent tels que la kinésithérapie, la rééducation, la thérapie de l'eau etc. L'établissement assure également une surveillance médicale permanente. Des activités préscolaires et récréatives y sont organisées régulièrement.

Nous avons vu des enfants atteints de maladies congénitales et acquises, de handicaps mentaux et physiques (paralysie cérébrale, trouble du système nerveux central, syndrome de Down, hydrocéphalie, microcéphalie). Mon épouse, mon fils et moi-même avons été très touchés par les sourires des enfants qui faisaient des gestes pour nous saluer autant que possible. Nous avons été très impressionnés par la propreté et l'ordre qui régnaient dans l'orphelinat ainsi que par le professionnalisme et le dévouement des collaborateurs qui font un travail exceptionnel pour ces enfants handicapés abandonnés par leurs parents.

Mme Gevorgyan a évoqué l'importance de la formation / spécialisation des thérapeutes dans le domaine très spécial de la physiothérapie des enfants handicapés. Nous avons discuté alors de la possibilité d'envoyer un ou deux collaborateurs en Europe pour suivre une formation ou bien de faire venir un spécialiste européen qui resterait six mois à Gyumri pour former les thérapeutes sur place.»

À la demande de Noubar Guedelekian, la directrice lui a fait part des besoins prioritaires de Gyumri Children's Home:

1/ L'installation d'un système de chauffage solaire (panneaux solaires) pour la piscine couverte, ce qui permettra d'améliorer à long terme, surtout en >>>

Արամ Խաչատրեանի անյայտ ստեղծագործութիւններից մէկը վերադարձել է Հայաստան

Արամ Խաչատրեանի մասին գրուել են բազմաթիւ աշխատութիւններ, նկարահանուել ֆիլմեր, նրա ստեղծագործութիւնները բազմիցս հնչել են աշխարհի տարբեր համերգասրահներում: Սակայն պարզում է, որ անուանի կոմպոզիտորի հոգևոր ժառանգութիւնն ունի գանձեր, որոնք քիչ յայտնի են երաժշտասեր հանրութեանը:

Վերջերս Տորոնտոյում գտնուող «L'Atelier Grigorian» խանութ-սրահը Արամ Խաչատրեանի տուն- թանգարանին նուիրեց մի ձայնապնակ, որում ամփոփուած է կոմպոզիտորի նախկինում անյայտ մոնումենտալ ստեղծագործութիւնը: Կոմպոզիտորն այն գրել է կեանքի վերջին տարիներին (1975) Հունգարական նուագախմբի պատուէրով:

Ստեղծագործութիւնը կոչւում է «Կանտատ` պատերազմի հերոսներին», որը գրուած է սիմֆոնիկ նուագախմբի, արական երգչախմբի, սոպրանոյի և ասմունքողի համար (հունգարացի Գաբոր անունով պոետի բառերի հիման վրայ): 1978 թուականին կանտատը ձայնագրուել է HUNGAROTON ընկերութեան կողմից: Այդ ձայնապնակը յայտնաբերել և թանգարանին է փոխանցել խանութ-սրահի հիմնադիր տնօրէն Հարմիկ Գրիգորեանը:

Էրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ պարոն Գրիգորեանը պատմեց, որ պատահական է գնել ձայնագրութիւնը` 1970-ականներին` կարծելով, որ շուտով շատերն այն կ'ունենան: Այն երկար տարիներ մնացել էր Գրիգորեանի արխիւում: Վերջերս նա հասկացաւ, որ այլևս այդ ստեղծագործութեան մասին չեն խօսում, այն չի կատարւում. «Ես կապ հաստատեցի Արմինէի հետ (Արամ Խաչատրեանի տուն թանգարանի տնօրէն) և յայտնեցի, որ մի գործ ունեմ Խաչատրեանից, որը կարծես թէ անյայտ է, չի կատարւում: Ես բերեցի այն Հայաստան այս ինչորի մասին ասելի լուրջ խօսելու նպատակով: Ոչ մի տեղ գրուած չէ, որ Խաչատրեանը գրել է այդ գործը` ո'չ ռուսական արխիւներում, ո'չ անգլիական, ոչ մի տեղ: Թէ ինչու է այս գործը մնացել անյայտ, դեռևս մեծ հանելուկ է մեզ համար: Բայց անգամ չիմացողը լսելիս անկայտօրէն զգում է. սա Խաչատրեանի ձեռագիրն է, որից չի ջնջւում հայկական շունչը», - ասաց Հարմիկ Գրիգորեանը:

Gyumri Children's Home

- >>> hiver, l'exploitation et contribuera à réduire la consommation de l'électricité et du gaz.
 - 2/ La construction d'une passerelle couverte de 3 mètres reliant la piscine intérieure à l'immeuble pour la commodité des enfants en entrant dans la piscine.
 - 3/ Des couches pour bébés (p.e. Pampers). Selon le budget du ministère, chaque enfant reçoit 1 couche par jour et le besoin quotidien est de 5 à 7 par jour par enfant.
 - 4/ L'acquisition de sièges spécialement adaptés aux enfants handicapés.
 - 5/ L'acquisition de matériel moderne de réadaptation pour les enfants et de costumes spéciaux conçus pour les enfants atteints de paralysie cérébrale.
 - 6/ Le remplacement d'un véhicule destiné au transport des enfants à des différentes institutions médicales et d'autres lieux.
 - 7/ L'installation de caméras de vidéosurveillance supplémentaires dans le bâtiment à trois étages.
- Le comité suisse du Fonds Arménie étudiera ces priorités et prendra éventuellement une décision sur le financement de quelques-unes d'entre-elles (projet 2016/2017). Actuellement, il travaille sur le financement de l'installation d'un petit laboratoire de biochimie ainsi que d'un appareil d'analyse à ultrason abdominal. ■

Vous pouvez verser vos dons sur le compte bancaire du Comité suisse du Fonds Arménie : UBS SA •
 IBAN CH87 0023 5235 3583 9540 A • BIC UBSWCHZH80A
 Vos donations atteindront précisément leur but.
 Pour le Comité Suisse du Fonds Arménie
 NoubarGuedélékian, secrétaire
 Email: noubar@web.de, Tel.: 076-298 7946

Անկախի այն հարցին, թէ որն է իր անձնական կարծիքով պատճառը, որ ստեղծագործութիւնը մի տեսակ անտեսուել է, տուն – թանգարանի տնօրէն, դաշնակահար Արմինէ Գրիգորեանն ասաց, որ դա դեռ լուրջ ուսումնասիրութեան կարիք ունի. «Թւում է, թէ մենք և ամբողջ աշխարհը Խաչատրեանին և նրա ստեղծագործութիւններին շատ լաւ ենք ճանաչում, բայց ես համոզուած եմ, որ դեռ երկար տարիներ բացայայտումների նիւթ կ'ունենանք, որովհետև սա այն հանճարն է, որի ժառանգութիւնը ուսումնասիրման կարիք ունի»: Անկախը հետաքրքրուեց, թէ որն է լինելու ձայնապնակի ապագան. «Մենք կը դիմենք օրիգինալ նիւթը (բնագիրը) ունեցող HUNGAROTON ընկերութեանը, որ հնարաւոր լինի ձայնասալիկների միջոցով տարածել այս ձայնագրութիւնը, որը դեռևս միակն է: Ես կը փորձեմ միւս տարի հայթայթել միջոցներ, որպէսզի վերծանենք կանտատը և ունենանք նաև պարտիտուր: Դրանից յետոյ այն հնարաւոր կը լինի կենդանի կատարմամբ լսել նաև Հայաստանում»:

«Կանտատը նուիրում եմ ահեղ պատերազմի սարսափի միջով անցած մարդկանց: 30 տարի անց մենք յիշում ենք այդ ողբերգութիւնը, որի հրդեհից անմասն չմնացին աշխարհի երկրները: Ես ուզում եմ, որ այն երբեք չկրկնուի», - ստեղծագործութեան մասին գրել է ինքը Խաչատրեանը: ■

Les petits ruisseaux font les grandes rivières ...

Quel meilleur exemple pour illustrer cette citation que les activités de l'association BAF (Building an Alternative Future)!

En juillet 2013, le co-fondateur de BAF, Artush Yeghiazaryan, signait un article dans les pages de notre journal (voir *Building and Alternative Future* dans Artzakank N° 187 juillet-août 2013) pour annoncer la création de l'association et présenter les objectifs de cette dernière. Trois ans plus tard, les membres de l'équipe BAF peuvent être fiers. Guidée par le constructivisme comme mot d'ordre fixé par ses fondateurs **Artush Yeghiazaryan** et **Hakob Aslanyan**, l'association poursuit sa mission de promouvoir le développement durable et la préservation de l'environnement en Arménie. De surcroît, elle permet à la diaspora de s'impliquer directement dans ce processus.

Comment est née BAF et pourquoi? **Hakob Aslanyan**, évoque les idées à l'origine du lancement de l'association: «Elle a été créée comme le prolongement du mouvement "Save Teghut" dont les membres militaient contre la déforestation de la région de Lori due à l'exploitation des mines de cuivre et de molybdène de Teghut. Ce mouvement a mis en évidence la problématique de la situation des habitants des régions affectées par l'exploitation minière. En raison du manque de travail, ils se trouvaient devant un dilemme: émigrer pour pouvoir subvenir aux besoins de leurs familles ou bien accepter l'offre de quelques emplois mal-payés par l'exploitant des mines au prix de la désertification des villages concernés. Il s'est dès lors avéré que même l'engagement des citoyens avisés et soucieux envers la nature n'était pas suffisant pour arrêter le déboisement catastrophique de la région. Par ailleurs, nous avons constaté que porter l'affaire devant les instances internationales n'était pas un moyen efficace de lutte. Nous avons alors fondé BAF

dans le but de proposer un choix alternatif aux habitants des régions rurales sous la forme de fermes agricoles indépendantes qui pourraient leur assurer une vie digne et respectueuse de la nature.»

En réponse à la question de savoir où en est BAF aujourd'hui, le président du comité exécutif **Artush Yeghiazaryan** déclare: «Notre première réalisation fut l'établissement en 2015 d'une petite ferme de production de miel, des herbes aromatiques et tisanes sauvages dans la région d'Achotsk à une altitude de 2000 m au nord-ouest de l'Arménie. Malgré notre manque d'expérience et de connaissances, nous avons pu récolter la première année près de 420 kg de miel pur et de 200 kg d'herbes sauvages. Nous avons respecté les critères de production organique notamment en laissant la moitié de la récolte de miel comme nourriture aux abeilles et en n'utilisant que des médicaments à 100% naturels pour traiter certaines maladies et parasites qui affectent ces dernières. Tout notre miel et une bonne partie des herbes ont été importés et vendus en Suisse avec l'aide de nos amis et essentiellement à travers l'Internet, le réseautage et des événements. En 2016, nous avons augmenté notre production de miel grâce au projet «Herbs & Honey» qui nous a donné la possibilité d'acquérir 15 nouvelles ruches. Ce projet pionnier permet à toute personne de sponsoriser une ou plusieurs ruches et de recevoir en contrepartie une partie du miel récolté ainsi que d'aider l'apiculteur à développer son activité et à rester en Arménie. Actuellement, nous sommes en train de monter une équipe sur place afin de créer et de faire enregistrer BAF en Arménie, le but ultime étant de rendre l'organisation autonome.»

Le suivi des projets est assuré sur place par **Susanna Grigoryan**, coordinatrice de «Herbs & Honey» à Gumri, qui a rejoint l'équipe en septembre 2015. Elle explique son engagement au sein de BAF: «La philosophie du projet me tient à cœur: développement durable, aide aux familles au chômage, production de produits organiques, réflexion en groupe et gestion participative. En plus, j'ai été touchée par l'initiative de ces Arméniens vivant à l'étranger qui ne sont pas indifférents par rapport à l'avenir de leur pays.» Et d'ajouter: «Cela a été un défi pour moi car je n'avais jamais participé à ce genre de projets. J'ai beaucoup appris en travaillant dans deux équipes - Arménie et Suisse - pour assurer une bonne communication, veiller>>>

La Gaîté

depuis 1928

La Gaîté/Intercome SA
13, Rue de la Rôtisserie
1204 Genève
022 311 87 08
info@lagaite.ch
www.lagaite.ch

Articles de fêtes

Guirlandes, ballons & cotillons
Costumes & accessoires de déguisements
Farces & attrapes
Drapeaux

Les petits ruisseaux font les grandes rivières ...

»»» sur l'échange d'information, et suivre le processus d'exportation des produits jusqu'à leur arrivée en Suisse. Après toutes les difficultés que nous avons pu surmonter pendant cette période de lancement, je suis contente d'avoir apporté ma contribution au projet.»

Arek Torosyan, vice-président de BAF, expose les projets d'avenir de l'association: «*Nous avons beaucoup de structures à mettre en place sur les plans physiques et moins matériels.*

A court terme, il s'agit d'identifier et d'élargir nos marchés en Suisse, en Arménie et dans le monde. De plus, nous travaillons à obtenir une certification de nos produits comme étant issus de l'agriculture biologique. Dans un registre plus matériel, nous recherchons à améliorer notre production de miel. A moyen terme, nous comptons implanter notre concept dans d'autres villages de la province de Shirak afin que d'autres familles bénéficient de notre projet. Dans un avenir plus lointain, BAF souhaite mettre en place une auberge, faisant également office de centre agricole. En effet, sous ce toit, une coopérative agricole regroupant tous nos producteurs verra le jour, afin qu'ils partagent leurs connaissances et le matériel nécessaire pour le traitement et le conditionnement des produits. Cette auberge aura aussi une partie dédiée aux enfants pour les sensibiliser au développement durable par des activités et des expositions. Enfin, une auberge n'en est pas réellement une si elle ne permet pas l'accueil de voyageurs de passage et si elle ne propose pas des mets locaux. En fait, quelques chambres et un petit café complèteront la structure. Par ces projets, BAF souhaite mettre un frein à l'exode rural et national en amenant de l'emploi en Arménie. Pour atteindre ce but, il n'est pas nécessaire de suivre un cheminement classique d'exploitation et d'épuisement des ressources naturelles du pays.»

Comment les membres de notre communauté pourraient-ils contribuer aux différents projets en cours? **Cynthia White**, coordinatrice de «*Herbs and Honey*» à Genève, évoque les différentes possibilités. «*Vous pouvez contribuer à nos projets en devenant membre de l'association (cotisation annuelle de CHF 60/personne ou CHF 100/famille) ou en achetant nos produits, disponibles en ligne (www.alternativefuture.ch) ou dans deux magasins, Sputnik (Rue de la Servette 71 à Genève) et Envie d'en face (Rue du Pont-neuf 6 bis, à Carouge). Vous pouvez aussi soutenir une ruche (CHF 250.-/ruche) ou une part de ruche (CHF 20.-, 50.-, 100.- etc.). Même la plus petite contribution aura un effet. Les revenus seront réinvestis pour l'achat de nouvelles ruches, qui procureront du travail à plus de personnes sur place. Vous pouvez faire connaître nos produits en les offrant à vos connaissances et en diffusant notre site autour de vous. Vous pouvez aussi apporter vos idées et suggestions qui sont les bienvenues!»*

Պոլսոյ մէջ բացուած է Պալեաններու ընտանեկան գերեզմանակոթողը

Պոլսոյ հայկական գերեզմանատան մէջ Յոկտեմբեր 1ին տեղի ունեցած է պոլսահայ յայտնի ճարտարապետներ Պալեաններու ընտանեկան գերեզմանակոթողին բացումը: Զրաչ եւ Յակոբ Քրմզեան եղբայրներու հովանաւորութեամբ կառուցուած գերեզմանակոթողի բացման մասնակցած են Պոլսոյ հայոց պատրիարքական ընդհանուր փոխանորդ Արամ Արք. Աթեշեան, Պոլսոյ բաղաբապետ Քատիր Թօփպաշ, - Թուրքիոյ մշակոյթի եւ զբօսաշրջութեան փոխ-նախարար Օմեր Արըսոյ, հայ համայնքի բազմաթիւ ներկայացուցիչներ եւ լրագրողներ:

Բացման ժամանակ ելոյթով հանդէս եկած Զրաչ Քրմզեան հարցուցած է, թէ արդեօք հնարաւոր է Պոլսոյ համար այդքան բան ըրած Պալեաններու անունով փողոց կամ պողոտայ կոչել: Այս խօսքերուն ներկաները ծափերով պատասխանած են:

Պոլսոյ բաղաբապետ Քատիր Թօփպաշ իր խօսքին մէջ շեշտած է, որ Պալեաններու ընտանիքին ճարտարապետները 18 եւ 19րդ դարերուն Պոլսոյ մէջ ճարտարապետական հրաշք կառոյցներ ստեղծած են: Գերեզմանակոթողը կառուցած Դաւիթ Այնալը նշած է, որ կոթողը կառուցած է Պէշիքթաշի մէջ՝ Պալեաններու կողմէ կառուցուած Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ խորանի տեսքով:

Նշենք, որ Պալեաններու ընտանիքի ճարտարապետներուն կառուցած պալատները, աշտարակները, եկեղեցիներն ու մզկիթները ներկայիս Պոլսոյ զբօսաշրջութեան այցեւորմաները կը համարուին: ■

Աղբիւր՝ Ազատ Օր

En sa qualité de président de l'Union Arménienne de Suisse (UAS), **Nejdeh Khachatourian**, membre du comité exécutif de BAF, souligne l'importance pour les membres et les organisations de la diaspora de s'investir dans le développement durable de l'Arménie. «*Développer d'une manière durable sans mettre l'accent sur le profit; penser d'abord à mettre en place un environnement sain et à répondre aux besoins des générations actuelles sans compromettre le bien-être des générations futures. Voici une définition très simple qui caractérise notre association «Building an Alternative Future»: Construire un avenir alternatif où nos enfants auront un choix. En tant que président de l'UAS, j'estime qu'il est primordial de participer au développement de cet esprit en y apportant l'aide de l'UAS comme une association faitière importante en Suisse. Je considère que l'UAS et la diaspora ont un rôle extrêmement important à jouer dans le rétablissement de la confiance souvent perdue de nos compatriotes envers les projets réalisés dans notre mère patrie. Rejoignez nous dans la défense de cette noble cause et de cet esprit afin d'assurer un futur sain et radieux pour notre génération future!»* ■

«Վիքիփետիա»՝ արեւմտահայերէնի համար

ՍԵՆԱՆ ՏԵՅԻՐՄԵՆՃԵԱՆ

18-25 Օգոստոս թուականներուն Փորթուկալի Քատակալի շրջանին մէջ կայացաւ «Վիքիփետիա Արմենիա»-ի կողմէ կազմակերպուած «Վիքիճամբար 2016» միջոցառումը, որ կը վայելէր նոյն երկրին մէջ հաստատուած «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան հովանաւորութիւնը: Շուրջ 50 մասնակիցներ, առաւելաբար պատանիներ ու երիտասարդներ, նաեւ համալսարանականներ ու քանի մը մեծահասակներ, ճամբար ժամանած էին զանազան երկիրներու տարբեր քաղաքներէն (Պոլիս, Աթէնք, Պէյրութ, Յալէպ, Լիոն, Մարսել, Փարիզ, Երեւան): Այդ օրերու ընթացքին անոնք սորվեցան յօդուածներ գրել, խմբագրել ու տեղադրել «Վիքիփետիա»-ի ազատ հանրագիտարանի արեւմտահայերէնի բաժնին վրայ, ինչպէս նաեւ զանազան յոլումներով հետզհետէ զարգացնել իրենց կամ այլոց գրութիւնները: Ուղղակիօրէն գործնական աշխատանք մըն էր կատարուածը, ինչ որ անուրանալի կերպով զարգացուց մասնակիցներուն արեւմտահայերէնով գրելու կամ արտայայտուելու ունակութիւնը:

Մէկ շաբթուան յաջող ճամբարը առիթ դարձաւ որպէսզի գրուցնէք «Վիքիփետիա Արմենիա» կազմակերպութեան ղեկավար Սուսաննա Մկրտչեանի եւ արեւմտահայերէնի բաժնի համակարգող Ազիւ Ստեփանեանի հետ:

Սուսաննա Մկրտչեան տեղեկացուց, որ «Վիքիփետիա Արմենիա» կազմակերպութիւնը հիմնադրուած է 2013-ին: Մինչ այդ հայերէնը (խօսքը հիմնականին կը վերաբերի արեւելահայերէնին) կը գրաւէր 73-րդ տեղը «Վիքիփետիա»-ի մէջ: Իսրայէլի մէջ «Վիքիփետիա»-ի միջազգային ժողովին մասնակցելէ ետք, Մկրտչեան կը ստանայ համակարգողի դեր եւ Յայաստան վերադառնալէ ետք կը լծուի երկրին մէջ կազմակերպելու «Վիքիփետիա»-ի աշխատանքները. կը կայանան վարժանիստեր, աշխատանոցներ: «Միջոց մը ետք դիմեցինք Յայաստանի մէջ գիտաժողով մը կազմակերպելու համար: Երեւանի “Արմենիա” պանդոկին մէջ կայացաւ այդ ժողովը, որ ունեցաւ 200 մասնակից: Նոյնիսկ՝ այդ ժամանակուան հոգաբարձութեան նախագահն ու այլ պաշտօնատարներ եկած էին»: Այդ յաջող ժողովին իբր արդիւնք, Յայաստանին իրաւունք կը տրուի ունենալու առանձին կազմակերպութիւն: Մկրտչեան կարելոր ձեռքբերում մը կը նկատէ ասիկա, քանի որ մինչ Յայաստան՝ նման իրաւունք չէր տրուած չորս տարիէ ի վեր, եւ Յայաստանէն վերջ ալ տրուեցաւ միայն Պելճիքային: 2013-էն ետք, երբ պաշտօնապէս կը ճանչցուի «Վիքիփետիա Արմենիա»-ն, զուգահեռաբար թափ կը տրուի նաեւ «Վիքիփետիա»-ի վրայ Յայաստանի ու հայ ժողովուրդի վերաբերող հանրագիտարանային տեղեկութիւններու տեղադրման:

«Վիքիփետիա Արմենիա» կը սկսի համագործակցիլ դպրոցներու հետ: Առաջինը կ'ըլլայ «Այբ» դպրոցը, որ ինչպէս կը տեղեկացնէ Մկրտչեան, կը հաւատայ «Վիքիփետիա»-ի առաքելութեան: «Վիճակագրութիւնը ցոյց տուաւ որ աշակերտները ոգեւորուած էին եւ մենք մտածեցինք զանոնք անձ առանձին ոգեւորելու ուղիներուն մասին»: Այս հանգամանքն ալ խթան կը հանդիսանայ որպէսզի սկսի աշխատանքները պատանեկան, երիտասարդական ճամբարի մը համար՝ միշտ «Վիքիփետիա»-ի համաշխարհային կառոյցի

հովանաւորութեամբ: Կը կայանայ երկու ճամբար՝ ամրան ու ձմրան: «Արդիւնքները հոյակապ էին: Ո՛չ միայն յօդուածներու խմբագրում կը կատարէին մասնակիցները, նաեւ պասքէթպոլի, ֆութպոլի նման մարզախաղերով եւ այլ ձեռնարկներով իրենց առօրեան կը գունաւորէին», կը պատմէ Մկրտչեան:

Այս ճամբարը 2014-ին «Վիքիփետիա»-ի Լոնտոնի ժողովին կողմէ կը հռչակուի «Լաւագոյն նախագիծ»: Այս իրադարձութենէն ետք նման ճամբարներ ամենամեայ դարձնելու ուղղութեամբ ծրագիր մը կը գոյանայ: «Տարին ունիւք չորս ճամբար՝ երկուքը ամրան, երկուքը՝ ձմրան: Գալուստներու միջեւ եղած շրջանին կը հաշուենք ճամբարականներու ներդրումը՝ տեսնելու համար, թէ որոնք կը շարունակեն աշխատիլ: Մասնակցութիւնը եթէ շարունակական չէ՝ ուրեմն մենք ձախողած կը համարենք այդ մէկ ճամբարը», կը յայտնէ Սուսաննա Մկրտչեան:

«Վիքիփետիա»-ն տարածելու համար կը ստեղծուին ակումբներ Յայաստանի զանազան բնակավայրերուն մէջ: Առաջին վիքիակումբը կը հիմնադրուի Գիւմրիի մէջ: Մկրտչեան կը հաղորդէ, որ բարերարներ ալ կը բերեն իրենց նպաստը՝ համակարգիչներ տրամադրելով, համացանցի կապ ապահովելով մանաւանդ հեռաւոր գիւղերու բնակիչներուն: Նման ձեռնարկ մըն է վիքիակումբի մը հիմնադրումը Վանաձորի Արեւածագ գիւղին մէջ: Կը հետեւին այլ գիւղեր, ինչպէս՝ Լեռնապատը: Ծրագիրը հետզհետէ կ'ընդգրկէ նաեւ սահմանամերձ շրջանները, մինչեւ Արցախ: Սուսաննա Մկրտչեան մտադիր է շարժումը տարածել բովանդակ երկրին մէջ:

Նման ճամբարներ տարին երկու անգամ կը կազմակերպուին նաեւ ուսուցիչներուն համար, որպէսզի անոնք ալ սորվին եւ իրենց սորվածները փոխանցեն աշակերտներուն:

Բոլոր այս աշխատանքներէն վերջ անցեալին 97-րդ կարգի վրայ գտնուող Յայաստան «Վիքիփետիա»-ի մէջ կը բարձանայ 38-րդ տեղը: Կը բարելաւուի նաեւ որակը:

Հետագայ ծրագիրներու մասին խօսելով, Սուսաննա Մկրտչեան կը տեղեկացնէ, որ պիտի ձեռնարկեն «Վիքիին կը սիրէ գիտութիւն» արշաւին, քանի որ, ի տարբերութիւն այլ երկիրներու, Յայաստանի մէջ «Վիքիփետիա» կը խմբագրեն պատանիներ ու երիտասարդներ, ո՛չ թէ չափահաս մարդիկ՝ գիտնականներ, մասնագետներ, համալսարանական դասախօսներ: Հետեւաբար կարելոր է կրթել սերունդը, >>>

«Վիքիփետիա»՝ արեւմտահայերէնի համար

»»» զուգահեռաբար ներգրաւելով տարեցներ ալ:

«Վիքիփետիա» միջազգային համայնքին համարկելու աշխատանքները կը շարունակուին: Անցեալ տարի Սուսաննա Մկրտչեան հռչակուած էր «Թիւ մէկ Վիքիփետիոյ», իսկ Յայաստանի ակումբներն ալ «Լաւագոյն Նախագիծ»:

Բոլորովին վերջերս, 27-29 Օգոստոսին, Դիլիջանի մէջ կայացաւ «Վիքիփետիա»ի միջազգային ժողովը, Միջազգային դայրոցին մէջ, մասնակցութեամբ «Վիքիփետիա» հիմնադրամի նորանշանակ տնօրէն Զեթրին Մայրոյի:

Սուսաննա Մկրտչեան կը յայտարարէ, որ կայ Նաեւ արեւմտահայերէն «Վիքիփետիա»ն զարգացնելու յատուկ ծրագիր: Շուտով արդէն արեւմտահայերէնն ալ պիտի ստանայ առանձին լեզուի կարգավիճակ ու պիտի ունենայ իր յատուկ բաժինը: Արեւմտահայերէնով յօդուածներու առատութիւնը վստահաբար պիտի նպաստէ նման որոշումի մը շուտափոյժ ընդունման, մանաւանդ որ արեւմտահայ մտաւորականներ ստորագրահաւաք մըն ալ կատարած էին այս ուղղութեամբ:

«Արեւմտահայերէնի հետ կապուած մեզի մեծ օգնութիւն կը ցուցաբերէ “Գալուստ Կիւլպէնկեան” հիմնարկութիւնը: Լիբանանի ուսուցիչներուն համար Յայաստանի մէջ կազմակերպած էինք վիքիդասընթացք մը, որու ընթացքին սորվեցան “Վիքիփետիա”ի հետ աշխատիլ»: Սուսաննա Մկրտչեան նշեց, թէ անցեալ տարի կազմակերպած էին Նաեւ վիքիճամբար մը՝ Պէյրութի մերձակայ Չմմառի վանքին մէջ, որուն մասնակցած էին լիբանանահայ վարժարաններու աշակերտները: «Լաւագոյն աշակերտները իրաւունք ստացան մասնակցելու Նաեւ Յայաստանի մէջ կայացած ճամբարին: Անոնք իրենց վարժարաններուն մէջ ստեղծեցին Նաեւ ակումբներ», կը հաղորդէ Սուսաննա Մկրտչեան՝ մաղթելով, որ Նոյնը ըլլայ Նաեւ Փորթուկալի ճամբարէն ետք:

«Վիքիմետիա Արմենիա»ի արեւմտահայերէնի համակարգող Ազնիւ Ստեփանեան, որ այժմ Երեւան հաստատուած հալեպահայ ուսուցչուհի մըն է, վարեց Փորթուկալի ճամբարին դասընթացքը: Ան տեղեկացուց, որ 2014-ին սկիզբ առած է արեւմտահայերէն «Վիքիփետիա»ի Նախագիծը: Այդ թուականին Յայաստանի մէջ կազմակերպուած վիքիճամբարի մը մասնակցած էին սուրիահայ մանուկներ:

«Քանի մը ամիս ետք արդէն, 2015-ին, “Գալուստ Կիւլպէնկեան” հիմնարկութեան հովանաւորութեամբ որպէս տարեկան ծրագիր պաշտօնապէս սկսաւ այս Նախագիծը», կը տեղեկացնէ Ստեփանեան՝ տեղեկութիւններ տալով արեւմտահայերէնի համար կազմակերպուող ուսուցիչներու, լրագրողներու ու աշա-

Կերտներու ճամբարներուն վերաբերեալ, Յայաստանի թէ Սփիւռքի տարածքին:

Ազնիւ Ստեփանեան կը տեղեկացնէ, որ արեւմտահայերէնով յօդուածներուն թիւը 800-ի չափ էր սկզբնական շրջանին, իսկ հիմա հասած է անցի քան 4300-ի:

ՄԱՍՆԱԿԻՏՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Արագ Այվազեան (Սուրիա/Յայաստան).- Աւելի դժուար բան մը կը սպասէի, անցի խիստ պայմաններու տակ: Կը վախնայի որ գլուխ պիտի չհանեմ: Բայց հիմա անցի պարզ է, անցի հանգիստ, դիւրին: Պատասխանատուները լաւ բացատրեցին: Կը զգամ որ այս աշխատանքը կը զարգացնէ հայերէս, մանաւանդ արեւմտահայերէս, քանի որ Յայաստան կ'ապրիմ եւ արեւելահայերէնի հետ շատ կը խառնեն:

Մանէ Անդրեասեան (Ֆրանսա).- Դրական փորձառութիւն մըն էր: Չգացի, որ բառամբերքս զարգացաւ, քանի որ թարգմանելը դժուար աշխատանք մըն է եւ ամէն պահ պետք ունէի բառարան բանալու: Կամաց կամաց ո՛չ միան բառապաշարը, Նաեւ քերականութիւնս ալ բարելաւուեցաւ: Լեզուս զարգացնելու արդիւնաւետ միջոց մըն էր:

Գեորգ Լազարեան (Յունաստան).- Շատ սիրեցի վիքիճամբարը: Յոս գալէ առաջ առաջին մտածումս հայերէս զարգացնելն էր: Ուրեմն եկայ եւ փորձեցի բան մը սորվիլ հայերէնով: Շաբթուան մը ընթացքին ահագին զարգացուցի լեզուս, ուրեմն եթէ շարունակեմ կրնամ շատ գեղեցիկ բաներ ընել: Առիթ ըլլայ՝ կ'ուզեմ անպայման Նորէն գալ:

Արատ Ելլորըմ (Թուրքիա).- Այս ճամբարը լեզուս զարգացնելու միջոց մըն էր: Նոր ընկերութիւններ ալ կազմեցի: Խմբագրել պիտի շարունակեմ Նաեւ Պոլսոյ մէջ:

Ասատուր Պասմաճեան (Լիբանան).- 4-րդ ճամբարս էր, որ եղաւ լաւագոյնը: Ծանօթացանք եւ ընկերացանք սփիւռքահայ երիտասարդներու հետ: Իրարու օգնելով խմբագրեցինք արեւմտահայերէն յօդուածներ, ունենալով Նպատակը զարգացնելու արեւմտահայերէն «Վիքիփետիա»ն և տարածելու համաշխարհային ազատ հանրագիտարանը աշխարհով մէկ: ■ (ԱԿՕՍ)

7jours/7 - 24h/24

POMPES FUNÈBRES GÉNÉRALES

46, avenue Cardinal-Mermillod - 1227 CAROUGE
79, route de Saint-Georges - 1213 PETIT-LANCY

Tél. 022 342 30 60 - www.pfg-geneve.ch

Restaurer ce qui a été détruit Djoulfa en numérique

Aram Arkun

Les Arméniens n'ont pas seulement perdu des vies, mais aussi d'irremplaçables artefacts culturels du fait des violences au fil des siècles. Aujourd'hui, il existe peut-être un moyen de reconstituer une part de ce patrimoine perdu, du moins dans le monde virtuel.

Le projet, intitulé officiellement "Julfa Cemetery Digital Repatriation Project" [Projet de rapatriement numérique de la nécropole de Djoulfa] tente de restaurer une partie du passé arménien, à commencer par le cimetière de *khatchkars* (pierres-croix) de Djoulfa, systématiquement détruit par les Azerbaïdjanais. Il a été lancé par le docteur Judith Crispin, musicienne, photographe et intellectuelle australienne.

Alors qu'elle dirigeait la *Manning Clark House*, Mme Crispin découvrit par des Arméniens le génocide de 1915 et la récente destruction de la nécropole de Djoulfa. A son apogée ce cimetière comptait plus de 10000 *khatchkars* datant du Moyen Age et bordant l'Arax, entre l'Iran et le Nakhitchevan. En 1998, il en restait près de 2000 avant la campagne de destruction, orchestrée par l'Azerbaïdjan. L'UNESCO a inscrit les *khatchkars* sur sa Liste du Patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Révoltée par cette perte, et frappée par la beauté de ces *khatchkars* détruits, Judith Crispin prit contact avec le chercheur arménien Vicken Babkenian et l'évêque arménien de Sydney, sollicitant leur soutien pour tenter, à l'aide des technologies modernes, de reconstituer cette nécropole d'une manière virtuelle, mais réaliste. Elle chercha une institution universitaire susceptible de collaborer avec la *Manning Clark House*. L'*Australian Catholic University* [Université Catholique d'Australie] jugea le projet d'un grand intérêt. Le vice-chancelier de cette université demanda alors à Harold Short de se joindre à eux, en tant que spécialiste des sciences humaines au plan numérique. L'*Institute for Social Justice* de cette université et l'*Institute for Religion and Critical Inquiry* servirent de structures d'accueil au projet.

Les sources matérielles existantes concernant cette nécropole sont les 2000 photographies d'Argam Ayvazyan. Sur plusieurs dizaines d'années, en courant des risques importants pour sa propre sécurité, Ayvazyan prit systématiquement des clichés de cette nécropole durant la période soviétique, préoccupé par son état d'abandon et son délabrement. Il existe

aussi des photographies prises par d'autres, à partir des années 1920, dont certaines de très haute qualité.

Un voyage exploratoire en 2013 en Arménie apporta à Mme Crispin un grand nombre d'informations et d'images et la conduisit, entre autres, à publier un livre électronique richement illustré, *Recovering a Lost Armenian Cemetery: A Pilot Project by Manning Clark House*. Lors d'un autre voyage en Arménie en 2014, elle et un groupe de collaborateurs découvrirent aussi une quarantaine de *khatchkars* subsistants, transférés de Djoulfa en Arménie, en Géorgie et en Iran, au fil du temps. Un troisième voyage scientifique, au printemps dernier, a permis de les photographier et de les scanner en 3D. De nombreux matériaux dans des bibliothèques en Arménie et ailleurs existent, permettant d'identifier les personnes commémorées dans ces *khatchkars*.

Les photographies et les autres informations collectées sont en cours de numérisation.

La collection de photographies d'Ayvazyan a été acquise par l'Université Catholique d'Australie.

La Bibliothèque Nationale de la Nouvelle-Galles du Sud a pris contact avec la communauté arménienne d'Australie, dans le cadre de ses fonctions consistant à constituer des collections intéressantes pour le public. En conséquence, des archives publiques concernant la communauté arménienne seront aussi créées au sein de cette bibliothèque, et le scanner de grande qualité, acheté par l'Université Catholique d'Australie pour le projet concernant les *khatchkars*, sera ensuite remis à la bibliothèque, une fois le projet achevé. Ces archives seront accessibles à la fois physiquement et numériquement en plusieurs endroits, afin que d'autres personnes puissent travailler sur ces collections.

L'équipe espère atteindre, plusieurs objectifs spécifiques au regard de ces *khatchkars*. Deux installations permanentes seront créées, l'une au Musée-Institut du Génocide Arménien à Erevan, et l'autre, près de Sydney, à Chatswood, une petite ville où vivent de nombreux Arméniens. De vastes espaces adéquats ont été identifiés pour ces installations.

Selon Harold Short l'objectif essentiel est une expérience d'immersion tridimensionnelle pour que les gens aient l'impression, autant que possible, de se trouver dans cette nécropole. L'équipe en charge du projet souhaiterait que les installations permanentes soient là où les gens aimeraient >>>

Immeuble Armenia Un havre d'Arménie en plein cœur de Genève au 22, chemin du velours à Conches

Le 26 aout 2016, les premiers Arméniens
commencent à emménager !

Marie Wurry 17 ans

J'ai ressenti un sentiment de grande fierté. Etre la première à emménager dans ces lieux, chargés d'histoire, m'a donné l'impression de voyager dans le temps. Lorsque le pasteur A. Kraft-Bonnard, accueille en (1920-1922) à Genève dans une grande demeure, des orphelins rescapés du génocide arménien. (Cette demeure qui sera remise plus tard à l'Association des anciens du foyer).

Et c'est moi, issue de la quatrième génération après le génocide, héritière d'une famille originaire d'Adana et d'Ourfa (en Anatolie) passant par Lattaquié (en Syrie), enfin installée en France, qui arrive aujourd'hui, dans ce bel immeuble, qui remplace le foyer des orphelins, afin de commencer mes études universitaires.

Ce projet a pu se concrétiser, grâce à un travail de longue haleine, mené par la Fondation Armenia en collaboration avec les architectes Cilacian & Gondolfi. Afin d'offrir 24 logements conçus selon des bases d'ordre social, économique et environnemental.

Je voudrais rendre hommage à tous ces orphelins qui ont grandi dans ce foyer, leur mémoire sera toujours présente aussi longtemps que cet immeuble existera.

Un grand merci à Agop Tellalian, Charles Philipossian et Puzant Haroutouian, qui sont à l'origine de la Fondation Armenia.

Restaurer ce qui a été détruit Djoulfra en numérique

»»» les trouver. Elle aimerait aussi créer une version touristique, qui se tiendrait probablement sous un dôme."

Certains enregistrements ont été réalisés sur la frontière entre l'Arménie et le Nakhitchevan. Le son a été enregistré lors de l'enquête de terrain, cette année, tandis que des photographies ont été prises le plus près possible de l'Arax, près d'Agarak [province du Siounik - NdT].

Des religieux arméniens d'Arménie ont livré de précieuses informations quant au type de musique qui a pu être jouée à l'origine dans la nécropole.

Le projet a été budgétisé au début par l'Université Catholique d'Australie, qui a financé des salaires sur plus d'un an et contractualisé quatre personnes sur 12 mois, dont Crispin, Short et un spécialiste de la visualisation en 3D. Elle a acquis un scanner de haute qualité, ainsi que les photographies d'Ayvazyan.

L'Université d'Etat d'Erevan et l'Eglise arménienne, en particulier l'Eglise arménienne apostolique de la Sainte-Résurrection de Chatswood, à Sydney, soutiennent très activement le projet, et celle-ci recevra une part des financements projetés pour son aide.

La Fondation Gulbenkian a financé les actions pilotes réalisées, ainsi que le séjour en Arménie et la récente enquête de terrain, cette année. Plusieurs autres mécènes participent. Des financements complémentaires seront nécessaires pour poursuivre ce projet l'an prochain. Des salaires seront nécessaires pour les doctorants travaillant principalement en Arménie et à Sydney. Une grande part des recherches contextuelles devra être réalisée en Arménie.

Le budget global, est d'environ 6 millions de dollars US. D'importantes subventions sont demandées auprès d'instances gouvernementales et d'entreprises aux Etats-Unis et au Royaume-Uni ainsi qu'auprès de philanthropes arméniens.■

Pour plus d'informations, consulter
<https://julfaproject.wordpress.com/>.

(Extraits de "Restoring What has been Destroyed: Digital Julfa" par Aram Arkun, paru dans The Armenian Mirror-Spectator et traduit par Georges Festa pour Armenian Trends)

DEMEMAGEMENT !

Nous vous prions de nous communiquer votre nouvelle adresse pour que nous fassions la rectification nécessaire et que vous continuiez de recevoir Artzakank. En cas de retour, votre ancienne adresse est supprimée de notre fichier.

La rédaction

**Հայկ Ղազարեանի
«Կեսարիոյ Նախճիրները»
էջեր օրագրէս**

Երևանի մէջ 2015թ. հրատարակուած գունատիպ ու նկարազարդ՝ այս երկեզու (Հայերէն և Ֆրանսերէն) հատորը կ'ընդգրկէ 1915-1922թթ. ժամանակահատուածի մէջ ցեղասպանութեան և գաղթականութեան պատմութեան դրուագներ:

«Սրտի խօսք» խորագրին տակ գիրքը ունի յառաջաբան, զոր ստորագրած է գրողին հարազատ թոռնուհին՝ Սօսի Ղազարեան Գևորգեանը, որ ըսած է.- «Հայրս շատ հաճելի պատմող էր: Դեպքերու ժամանակ ան եղած է 12 տարեկան: Ան բաւական ճշգրտօրէն կը յիշէր մանրամասնութիւնները... Հայրս Նաւ կը պատմէր մեծ հօրս տառապանքներէն, բայց ես զինք կը պատկերացնէի իբր ամենագօրեղ մարդ՝ որուն առջև բոլոր դժները բաց էին: Վերջը անշուշտ ակելի տեղեակ եղայ հայ ժողովուրդի կրած չարչարանքներուն և տառապանքներուն մասին: Օր մը սակայն երբ պատահամար ձեռքս անցաւ մեծ հօրս ձեռագիր օրագիրը՝ նոր մարդ մը պարզուեցաւ աչքիս առջև: Ես որ մինչև հիմա զինք պատկերացուցած էի որպէս հարուստ ընտանիքի կրտսեր գաւակը, բծախնդիր և վճռական, գերժամանակակից, գեղարուեստական տաղանդներ ունեցող, որ զբաղուած է նկարչութեամբ և փայտի վրայ փորագրութեամբ, երբ տեղեակ եղայ իր սպորած խոշտանգումներուն, շանթահարուածի նման, ակելի ուժեղ ձեռք ըմբռնեցի «հիւմըր»-ով պատմուած պատմութիւններու ետին թաքնուած ցեղասպանութեան չարիքը»:

Հեղինակուհին մեծ հօրը ձեռագիրը ամբողջացուցած է հիմնուելով Արշակ Ալպոյաճեանի «Պատմութիւն Հայ Կեսարիոյ» ծաւալուն գիրքին վրայ:

Հայկ Ղազարեանը որպէս բարձրագոյն ուսումի տեր մտաւորական ու խմբագիր, ընթերցողին ներկայացուցած է ոչ միայն չարչարալից իր կեանքը Կեսարիայէն մինչև Հայէպ, Համա, Հոմա, Հաուրան ու Դամասկոս, այլ իր կեանքի ընթացքին Նախճիրը Կեսարիոյ ողջ հայութեան:

Ընթերցողը զարմանալի յստակութեամբ կը ճանչնայ բազմահազար անուններ ելած Հայկ Ղազարեանի գրիչէն, անոնց պաշտօններով, որոնք անցած են տառապանքի նոյն ուղիներէն և որոնցմէ հարկւր հարկւրներ պատժուած են կախաղաններով կամ սուր սայր ետթաղաններով: Այս էջերուն վրայ կայ վիպակոչումը Նաւ տասնեակ անգամներ այն իրողութեան, որ հայերը ծեծի ու չարչարանքի տակ պետութեան յանձնած են ամէն տեսակի զէնքեր, մերթ նոյնիսկ նոր զէնք մը զնելով, որպէսզի ազատ կացուցուին բանտարկութենէ: Այս հատորին մէջ եղկելի հայ դաւաճաններու թիւը քիչ չէ: Անոնք իրենց կաշին ազատելու համար բազմաթիւ անուններու ցանկեր կը ներկայացնեն, յուսալով որ ազատ ապրիլ պիտի կարենան: Չարմանալին այն է որ, Հայկ Ղազարեանը կրցած է անուն առ անուն թուել այդ բոլորը, նոր փաստաթուղթ մը պատրաստելու պէս:

Հատորը կը փակուի հեղինակին «Ողբ Հայաստանի-Վարդանանցի Առաւօտ» բանաստեղծութեամբ, և «Յարգանք Հայ Աշխատաւորին» ու «Կոտորուած Հայելին» յօդուածներով: ■

(Յապաւումներով)
Թորոս Թորանեան

Խմբ. հատորը հրատարակուած է Հայաստանի Հանրապետութեան Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Պատմութեան Ինստիտուտին կողմէ

Le «Petit Einstein»

Le 14 septembre dernier, le musée des sciences interactif «Petit Einstein»* a ouvert ses portes à Erevan. Une première non seulement pour l'Arménie, mais sur le plan régional, l'initiative vient casser les perceptions traditionnelles sur les musées en proposant un espace interactif qui permette de (re)découvrir les sciences de la nature de manière pratique et captivante.

Avec 25 pièces de musée se rapportant à la chimie, à la physique, à la mécanique et à d'autres sciences de la nature que les fondateurs du musée incitent leurs tout premiers visiteurs à toucher, à tester directement «sur leur propre peau» afin de découvrir ou de mieux comprendre les lois étonnantes de la nature, le «Petit Einstein» se distingue vraiment du type de musée traditionnel, bien que le mot «musée» prête à confusion, selon la cofondatrice Marina Grigorian.

«Petit Einstein» a été fondé par une initiative éponyme qui s'efforce depuis deux ans de combler les lacunes dans l'éducation scientifique des enfants arméniens à travers l'animation de shows et de clubs scientifiques, ainsi que la création de séries de jeux scientifiques en arménien. Avec l'ouverture du musée, l'ensemble des activités du «Petit Einstein» se déroulera désormais sous le même toit, accueillant des enfants à partir de 7 ans, mais aussi des adultes ! Arthur Petrossian, cofondateur de l'initiative, se dit prêt à collaborer également avec les écoles : «Ce serait formidable si, de temps en temps, les cours de physique ou de chimie se tenaient au musée, se servant directement des pièces exposées ».

Sur un fonds de perte d'intérêt parmi les élèves envers les sciences de la nature due à une présentation de ces matières manquant souvent d'attrait et de visée pratique, le travail de sensibilisation mené par le «Petit Einstein» est une initiative à saluer, certes, mais surtout à reprendre dans la mesure du possible au niveau des écoles, notamment dans les régions ! ■

(Le Courrier d'Erevan)

(*) "Little Einstein" interactive science museum
Komitasi Ave., 40/2
(Arabkir adm. district)

Interview exclusive avec Ara Papyan

Juriste, historien et diplomate, **Ara Papyan** est le fondateur et président du Centre "Modus Vivendi" pour les sciences sociales à Erevan. Il fut ambassadeur d'Arménie au Canada de 2000 à 2006 et ses recherches portent sur les aspects juridiques de la Question arménienne: le conflit du Karabagh, l'Arménie Wilsonienne (d'après la sentence arbitrale du président américain Woodrow Wilson du 22 novembre 1920). Artush Yeghiazaryan l'a rencontré cet été à Erevan et l'a interviewé pour *Artzakank*.

Que pensez-vous de la situation socio-économique et géopolitique dans laquelle se trouve l'Arménie aujourd'hui?

Malheureusement, l'Arménie est confrontée à des problèmes sérieux en matière de politique extérieure et intérieure. Sur le plan extérieur, la Russie, isolée de l'Occident, se penche vers une amélioration de ses relations avec la Turquie - qui elle-même subit des pressions - et l'Arménie est prise en étau sur l'axe russo-turque. Compte tenu des intérêts contradictoires des deux pays, il n'est pas probable que ce rapprochement aboutisse à une alliance à long terme mais quelques années devraient suffire pour nuire gravement à l'Arménie. Nous avons eu une situation semblable lors du rapprochement entre la Russie bolchevique et la Turquie kémaliste dans les années 1920. Ces quelques années nous ont coûté la perte de Kars, de Van, d'Erzurum, etc. Aujourd'hui, un tel rapprochement pourrait avoir des conséquences désastreuses pour l'Artsakh.

Nous avons également de sérieux problèmes sur le plan économique. A mon avis, l'adhésion de l'Arménie à l'Union Economique Eurasiatique dominée par la Russie a été une erreur dans la mesure où elle empêche l'Arménie de mener une politique économique indépendante et compromet ses relations avec l'Occident. Compte tenu de la petite taille du marché intérieur, le producteur arménien est fortement tributaire de ses exportations vers le marché russe appauvri par la chute des prix du pétrole et la baisse du cours du rouble. D'autre part, nous constatons une fuite de capitaux depuis l'Arménie vers la Géorgie en raison de la politique économique souple menée par nos voisins. Non seulement les services douaniers et fiscaux géorgiens fonctionnent de manière plus efficace qu'en Arménie, mais aussi le prix de l'électricité y est nettement moins cher (l'équivalent de 19 dram/Kw contre 49 dram/Kw), ce qui a une incidence considérable sur l'économie arménienne.

Ces derniers temps on parle beaucoup des risques de perdre notre Etat. Ces craintes sont-elles justifiées?

Ce danger est réel pour plusieurs raisons, la première étant l'émigration et le vieillissement démographique. Actuellement, nous avons environ

600 000 retraités qui représentent presque un quart de la population. C'est énorme en sachant qu'ils ne seront pas remplacés par des plus jeunes dans la prochaine décennie. D'autre part, il existe un danger extérieur: l'Azerbaïdjan surarmé, qui constitue une menace pour l'Artsakh et l'Arménie. Malgré l'émigration et la baisse des recettes du pétrole, plusieurs projets de grande envergure sont en cours dans ce pays en partenariat avec la Russie ou l'Iran notamment dans l'industrie aéronautique ou automobile. Chez nous, en revanche, hormis des travaux de construction de routes et d'immeubles - financés par des fonds provenant de l'étranger - il n'y a pas eu de projets importants ces dix dernières années. Nos autorités, préoccupées par leurs propres intérêts, dépensent des sommes considérables pour maintenir un corps de police parmi les plus nombreux au monde pour 1000 habitants et représentant la moitié des effectifs de l'armée. Cela montre bien qui sont considérés comme des ennemis par nos dirigeants.

Parlons maintenant de la diaspora que vous connaissez bien. Comment évaluez-vous la tendance dans nos communautés de se concentrer plus sur le processus de reconnaissance du génocide et de ne pas prêter trop d'attention à ce qui se passe en Arménie?

Le génocide est à l'origine de la formation de la diaspora classique et il était naturel pour les descendants des rescapés dispersés à travers le monde de se concentrer sur les souffrances vécues et les biens spoliés. La lutte pour la reconnaissance du génocide a commencé dans les années 1960 mais auparavant il s'agissait plutôt de revendications territoriales. On a pensé que la reconnaissance serait suivie automatiquement de compensations, y compris territoriales, ce qui était un raisonnement erroné. Dans les années 1990, l'indépendance de l'Arménie a été saluée avec beaucoup d'enthousiasme dans la diaspora mais une implication éventuelle de celle-ci en Arménie n'a pas été vue de bon œil par les autorités de l'époque. Rappelons que la FRA (Fédération révolutionnaire arménienne), une des forces les plus organisées de la diaspora, a été interdite en Arménie. D'autre part, les autorités arméniennes n'ont pas mis en place des conditions favorables pour attirer les investissements de la >>>

Interview exclusive avec Ara Papyan

»»» diaspora. Certains hommes d'affaires ont néanmoins investi en Arménie mais il y a eu beaucoup de déceptions, très souvent en raison de pratiques illégales de leur part ou de rapports commerciaux sans aucun contrat.

Pendant des années je me suis penché sur la question de nos revendications territoriales et la sentence arbitrale du président Wilson. J'ai créé le Centre *Modus Vivendi* pour étudier cette problématique mais je comprends aussi que sans l'existence d'une Arménie forte, nous ne pourrions atteindre aucun but. La diaspora doit comprendre que même si le monde entier, y compris la Turquie, devait reconnaître le génocide, aucune avancée ne pourrait être réalisée si nous n'avons pas un Etat fort. Je pense que les Arméniens de la diaspora devraient tout faire pour renforcer l'Etat arménien aussi pour leurs propres intérêts car la diaspora ne pourra exister sans l'Arménie. Les peuples sans patrie comme les Assyriens et les Tziganes, sont voués à l'assimilation. Quand je parle d'un Etat fort, je ne pense pas seulement à l'économie. Nous avons négligé pendant longtemps les questions telles que les droits de l'homme et la justice, sous prétexte que nous étions dans un état de guerre. Aujourd'hui, nous sommes témoins de violations massives des droits de l'homme, des droits des investisseurs et des injustices dans tous les domaines. La diaspora devrait contribuer à renforcer l'état de droit, la démocratie et la justice en Arménie, qui à leur tour permettront de réduire la corruption. Elle doit aussi s'assurer que ses fonds investis en Arménie bénéficieront d'un mécanisme de surveillance efficace. Autrement, la diaspora ne peut pas jouer un rôle significatif en Arménie, ni participer aux processus décisionnels relatifs aux questions panarméniennes d'importance majeure.

Que pourrait faire la diaspora concrètement pour avoir un impact sur la politique intérieure surtout qu'elle n'est pas homogène et ne dispose pas d'une organisation centrale?

Les Arméniens de la diaspora sont des citoyens de leurs pays de résidence. Ils pourraient attirer l'attention des élus de leurs pays sur les violations des droits de l'homme en Arménie. Au regard du droit international, ces violations ne sont plus seulement l'affaire interne du pays concerné mais touchent l'ensemble de la communauté internationale. Lorsque les hauts-fonctionnaires arméniens voyagent à

l'étranger, les représentants de nos communautés devraient leur dire leurs quatre vérités au lieu de se faire photographier avec eux tout sourire et de continuer à les critiquer derrière leurs dos. Ils devraient leur demander des comptes sur les dons envoyés. Les fonctionnaires corrompus devraient ainsi comprendre qu'ils feront l'objet de mépris et de reproches dans la diaspora. Il faudrait faire en sorte que le jugement de l'opinion publique ait un impact sur ces personnes. Les citoyens de l'Arménie sont dans une position vulnérable dans la mesure où les activistes sont systématiquement poursuivis, arrêtés, menacés ou agressés. Mais la plupart des Arméniens de la diaspora n'ont pas ce problème et peuvent adopter une position plus critique.

Après la signature des protocoles arméno-turcs en octobre 2009, nous avons assisté à des manifestations et des protestations dans la diaspora, orchestrées notamment par la FRA. C'était une réaction normale que j'approuve. Mais je ne comprends pas pourquoi la diaspora n'a pas réagi lors de la dernière crise hormis quelques manifestations réunissant à peine une trentaine de personnes. Pourtant, les Arméniens en milliers auraient dû investir les rues. Après tout, il s'agissait de faire cession des terres d'Artsakh. Il s'est avéré que pour la diaspora, nos morts sont plus importants que nos compatriotes vivants! Artsakh est un territoire bien vivant pour lequel nous avons versé et continuons de verser notre sang, dépensons des sommes énormes sur le plan national. A présent, nous sommes arrivés à un stade où nous risquons de le perdre dans son ensemble à cause de la mauvaise politique menée par un groupe de personnes. Si nous perdons l'Artsakh, nous perdrons le Zangezur et les autres provinces par effet domino et ce sera la fin de l'Etat arménien.

Par conséquent, nous pouvons déduire que notre salut ne viendra que d'un système vraiment démocratique?

Oui, notre salut viendra d'un système démocratique basé sur la justice, l'égalité devant la loi et les opportunités égales pour tous les citoyens. ■

(A suivre dans notre prochain numéro)

Modus Vivendi

PREMAT S.A.

IMPORT & EXPORT

9, RUE DES ALPES

CH - 1201 GENEVE

TEL. 022 731 69 35

arat*urs*

osez la différence!

Rte des Arsenaux 9, CP 85, 1701 Fribourg, Suisse,
Tél.: +41 26 322 7277

Koryuni 7, 0025 Erevan, Arménie,
Tél.: +374 10 52 06 07

www.voyage-en-armenie.com
www.route-de-la-soie.com

Nos destinations

Arménie, Géorgie,
Iran, Kazakhstan,
Kirghizistan, Mongolie,
Ouzbékistan, Tadjikistan,
Turkménistan

Ուրֆայում յայտնաբերուել է Եղեսիայի Աբգար թագաւորի դամբարանը

Ներկայի Թուրքիայի Շանլուրֆա նահանգում (պատմական Ուրֆա) յայտնաբերուել է Եղեսիայի Աբգար Ե. թագաւորի ընտանեկան դամբարանը. գրում է թուրքական «Յիւրիյէթ» թերթը:

Թուրքական թերթն, անշուշտ, խուսափել է խօսել Աբգար թագաւորի ազգութեան մասին և Ներկայացրել է նրան որպէս «Ուրֆայի թագաւորութեան թագաւոր»:

Նշուումէ, որ Ուրֆայում հնագէտ մասնագետները լայնածաւալ պեղումներ են կատարել մօտ 45 000 քմ. տարածքի վրայ, ինչի արդիւնքում յայտնաբերուել է շուրջ 80 հնագոյն դամբարան:

Ըստ «Յիւրիյէթի»՝ «Շատ հնարաւոր է, որ դամբարանների այսխումբը լինի աշխարհում խոշորագոյնը»:

Ըստ հնագետների՝ Աբգար թագաւորի դամբարանը գտնուում է բլուրի ամենաբարձր հատուածում, որտեղ նրանք պեղումներ են կատարել: Իր մեծութեամբ աչքի ընկնող այս դամբարանն ունի 10 մարդու համար նախատեսուած սենեակներ, որոնցից մէկի յատակին յայտնաբերուել է հետաքրքիր խճանկար:

Նշենք, որ Աբգար Ե. թագաւորը յայտնի է նաև Աբգար Յինգերորդ Ուքբամա անուամբ:

Ըստ ասանդութեան՝ նա ընդունել է քրիստոնէութիւն, դրանով դառնալով Մ.թ. 1-ին դարի առաջին քրիստոնէայ թագաւորը: Յայ առաքելական եկեղեցու սրբերից է: Ըստ խորենացու «Յայոց պատմութեան»՝ եղել է Յայոց թագաւոր:

Մովսէս Խորենացին պատմում է, որ Աբգար V-ը, «լսելով «Փրկչի» սքանչելագործութիւնների համբաւը և հաւատալով, որ դրանք մարդու զօրութիւններ չեն, այլ Աստծու», իր բանբերների միջոցով թուրթ՝ նամակ-խնդրագիր է ուղարկում Երուսաղէմ՝ Փրկչին, որպէսզի նա գայ և բժշկի իրեն, որովհետև նրա մարմինն ապականուած էր չարաչար ցաւերով՝ բորոտութեամբ: Աբգարն արժանանում է Փրկչի պատասխանին, որտեղ ասում է, որ Փրկչը կ'ուղարկի իր աշակերտներից մէկին, որը կը գայ, «կը բժշկի և կեանք կը շնորհի քեզ և քեզ հետ եղողներին»: Փրկչի համբարձուելուց յետոյ Թովմաս առաքեալը Եղեսիա է

Lancement du site internet du projet FNS

Boursière d'excellence de l'UNIGE (2012-2015), Sévane Garibian obtient en 2015 un poste de Professeure boursière FNS à la Faculté de droit pour son projet scientifique «Right to Truth, Truth(s) through Rights: Mass Crimes Impunity and Transitional Justice». Ce prestigieux subside d'un montant de CHF 1'390'418.00 réparti sur quatre ans, lui a permis de créer une équipe de recherche composée d'une doctorante, d'une postdoctorante et d'un auxiliaire de recherche, dans un domaine en plein essor. L'équipe accueille en outre régulièrement des étudiant-e-s de la Faculté en stage académique. Le projet, lancé à la Faculté en mars 2016, a désormais son site internet où sont présentés l'équipe, les nombreux partenaires et les actualités. Il est également présent sur les réseaux sociaux Facebook et Twitter (@RTTRimpunity).

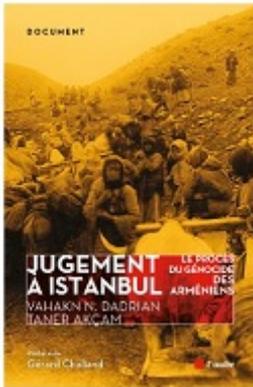
Ce projet de recherche porte sur le domaine de la justice transitionnelle, qui englobe un ensemble de mécanismes de justice multiformes créés pour rétablir et /ou consolider la paix, la démocratie et l'Etat de droit dans des sociétés post-conflit. Le projet met l'accent sur des contextes d'impunité de crimes de masse qui suscitent des questions nouvelles, comme celle de la mise en œuvre du «droit à la vérité». Dans un contexte d'impunité a priori irrémédiable, quelle signification et quelle fonction peut-on donner à ce droit ? Comment garantir et mettre en œuvre le droit à la vérité lorsque la justice pénale est inaccessible en raison de lois d'amnistie, d'un négationnisme d'Etat, d'une politique de disparition systématique des corps ou, tout simplement, de la mort des responsables ?

En questionnant ainsi la portée de ce droit de l'homme singulier, cette recherche interdisciplinaire offre une approche holistique renouvelant la conception de la justice face à la violence extrême. Elle offre la possibilité d'une réflexion sur les rapports entre le droit, l'histoire et la science dans le traitement des crimes de masse. Au-delà de son utilité scientifique, une telle recherche permettra en outre de produire une importante base de données utile à la communauté des acteurs politiques, juridiques et de terrain. ■

ուղարկում Թադէոս առաքեալին, որը բուժում է Աբգարին, քաղաքի բոլոր հիւանդներին ու ախտաւորներին, քարոզում Աւետարանը և Եղեսիայի եպիսկոպոս կարգում Ադդէ անունով մետաքսագործին, ապա մեկնում, ըստ Մովսէս Խորենացու, Աբգարի քեռորդու՝ Յայոց Սանատրուկ թագաւորի արքունիք:

Աբգարը դարձի գալով նամակներ (թղթեր) է յղում Յռոմի Տիբերիոս կայսրին, Ասորեստանի Ներսէի թագաւորին, Պարսից Արտաշիր թագաւորին, «որպէսզի նրանք ևս ընդունեն Յիսուս Քրիստոսին՝ որպէս Աստծո Որդու և Փրկչի»:■

Jugement à Istanbul Le procès du génocide des Arméniens

À l'issue de la seconde guerre mondiale, les dirigeants nazis ont été traduits devant le Tribunal de Nuremberg. On le sait moins: après la première guerre mondiale se sont aussi tenus, dans l'Empire ottoman moribond et vaincu, sous l'impulsion des Alliés notamment, des procès, ceux des dirigeants Jeunes-Turcs du Comité

Union et Progrès (CUP). De 1919 à 1922, un Tribunal militaire spécial ottoman a jugé des responsables du CUP, accusés d'avoir fait de leur organisation un État dans l'État, coupable de crimes contre l'humanité.

Face au négationnisme, il est capital de connaître le détail de ces procès, or, jusqu'à présent, divers obstacles s'y opposaient. Le travail remarquable des deux historiens Vahakn N. Dadrian et Taner Akçam, spécialistes du génocide, mais aussi capables, entre autres, de lire les documents d'archives dans leur langue originale (le turc ottoman), a enfin donné lieu à une traduction française parue en 2015.

Les documents d'archives judiciaires et parlementaires ne sont livrés que dans le dernier chapitre de leur livre, tant il était nécessaire de fournir préalablement les clés de leur compréhension. Dans la première partie, Dadrian explique le contexte dans lequel se sont tenus les procès: la défaite, la constitution des cours martiales et leur fonctionnement. Au début de la deuxième partie, Akçam analyse en particulier le retentissement des procès dans la presse turque de l'époque.

Ces procès ont débouché sur dix-huit condamnations à mort, dont trois ont été appliquées, les principaux responsables du génocide, Talaat, Enver et Djemal, faisant partie des quinze accusés en fuite condamnés à mort *in absentia*. Pour ces trois anciens ministres et quelques autres, la sentence sera appliquée par les militants arméniens de l'Opération Némésis, comme l'exécution de Talaat à Berlin par Soghomon Tehlirian.

À travers la reconstitution minutieuse des procès,

Brussels Airlines assurera une liaison directe vers l'Arménie en 2017

A partir du 31 mars 2017, Brussels Airlines met le cap sur l'Arménie: la capitale, Erevan, sera desservie directement une à deux fois par semaine. Ce pays du Caucase n'était jusqu'ici pas relié à l'aéroport de Zaventem.

Il y aura un vol tous les vendredis soir et pendant les mois de juillet et août un deuxième vol sera opéré le mardi. Entre décembre et fin mars, Brussels Airlines opérera aussi, en collaboration avec l'organisation de voyage belgo-arménienne Armwings, des vols charters entre Bruxelles et Erevan.

Brussels Airlines répond ainsi à la demande de la diaspora arménienne en Belgique et dans les pays voisins. Les vols partiront le soir de Bruxelles et quitteront l'aéroport d'Erevan, appelé Zvartnots, pendant la nuit.

rtbf.be

Dadrian et Akçam en viennent à une réflexion plus générale sur l'émergence d'une loi pénale internationale, mais montrent aussi que le Tribunal a «graduellement perdu de son efficacité», en raison des rapports de force. Ainsi, Mustafa Kemal, condamné à mort en 1920, a réussi, par ses victoires et son instrumentalisation du nationalisme, à renverser complètement la situation en sa faveur.

C'est l'un des points sur lesquels insiste Gérard Chaliand dans sa préface, rappelant que Kemal «entraîna en triomphateur à Istanbul début novembre 1922»; tandis que les présidents des associations française et belge d'avocats et juristes arméniens, dans leur postface commune, soulignent que ces procès visaient à «accabler» le CUP et «laver l'honneur» des nouveaux dirigeants turcs mais non à «rendre justice aux Arméniens», c'est pourquoi les deux avocats plaident en faveur d'«une justice reconstructive entre Arméniens et Turcs» qui reste à développer.

Vahakn N. Dadrian, Taner Akçam, Jugement à Istanbul. Le procès du génocide des Arméniens. Préface de Gérard Chaliand, postface d'Alexandre Couyoumdjian et Stéphane Mirdikian, Éditions de l'Aube (2015), 395 p., 26 €

(www.charjoum.org)

Tél. +41(0)22 785 01 85

15, ch. Pré-de-la-Fontaine
1217 MEYRIN
Fax +41(0)22 980 02 37
E-mail big-net@big-net.ch

www.big-net.ch

ZIRAN

ծիրաւի = abricot = prunus armeniaca

ZIRAN pierrot hans Schaffhauserstrasse 30 CH-8006 Zürich
+ 41 44 241 41 31 + 41 79 666 01 26 - Notre Magasin Arménien
Voyages en Arménie - Vente de produits d'Arménie
Promotion de travaux payés - Entraide sociale ...
Rencontres culturelles **info@ziran.ch - www.ziran.ch**

Les Arméniens du monde ont rendez-vous avec leur avenir

Une opportunité historique se présente aux Arméniens du monde de se rassembler et d'agir ensemble pour l'avenir de l'Arménie

L'Union Générale Arménienne de Bienfaisance (UGAB), une des plus anciennes organisations à but non lucratif des États-Unis, a célébré son 110e anniversaire à New York City. Marquer cette étape de son histoire, répond à un besoin urgent de refaçonner l'avenir de l'Arménie et de réfléchir sur la contribution que chacun d'entre nous peut apporter pour bâtir une Arménie plus forte.

Pendant des années, l'UGAB, organisation qui a vu le jour il y a un siècle afin de secourir les orphelins et réfugiés arméniens, a fait bien plus que de favoriser et encourager l'éducation et la culture. Nous félicitons l'UGAB pour son rôle incomparable joué en faveur de la préservation de l'identité arménienne à travers son vaste réseau de communautés disséminées dans la diaspora arménienne. Forcés de quitter leur patrie ancestrale et dispersés, les Arméniens de par le monde ont significativement contribué au développement de leur pays d'adoption.

Longtemps durant, nous avons appris à nous adapter à nos pays d'accueil, à manifester notre reconnaissance et notre engagement, tout en maintenant notre histoire et notre identité commune, notre langue et notre foi chrétienne et ce par le biais de notre adhésion à l'Eglise arménienne.

Nous saluons les contributions de longue date de ces personnalités et organisations arméniennes qui ont apporté leur pierre à la préservation de la diaspora, via des projets caritatifs à l'instar notamment de l'Armenian Relief Society et de la Fondation Gulbenkian.

Nous reconnaissons également l'apport exceptionnel en faveur du développement de l'Arménie depuis le début son indépendance par des philanthropes tels Kirk Kerkorian et Louise Manoogian de l'UGAB. Leur œuvre pionnière entamée au début des années 1990 a permis d'ériger des infrastructures et des institutions vitales.

Aujourd'hui, un quart de siècle après avoir gagné son indépendance sur les décombres de la défunte Union soviétique, l'état de la jeune République d'Arménie demeure fragile, à l'image de celui de la nation arménienne toute entière. Nous nous trouvons à présent face à un moment charnière de notre histoire. À l'évidence et prenant conscience des nombreux défis auxquels nous faisons face, nous reconnaissons également cette opportunité sans précédent qui se présente à nous.

Une opportunité pour le monde arménien de basculer vers un futur prospère, transformer l'ancienne République soviétique arménienne en une patrie sûre,

démocratique et prospère pour toute une nation. Une opportunité pour les Arméniens de ne plus être que des survivants du génocide, mais de se reconstituer et de prospérer.

Une opportunité pour l'Arménie de garantir son évolution socioéconomique sur le long terme, pour nos concitoyens aujourd'hui comme pour nos enfants et l'avenir de notre nation.

Pour aller de l'avant, nous devons accroître notre niveau d'engagement de la part des communautés arméniennes à travers le monde, que ce soit en termes d'impact social, d'investissements commerciaux, d'innovation, d'expertise ainsi que par une participation active.

À long terme, nous devons aspirer à amener en Arménie les mêmes standards internationaux en vigueur dans les pays de la diaspora. Au-delà des efforts individuels, nous voulons susciter un esprit sans précédent de partenariat et de coordination entre toutes les organisations et personnes arméniennes. Nous en appelons à un investissement pionnier sur le long terme afin de restaurer les forces sociales, économiques, culturelles et technologiques de l'Arménie. Parallèlement, nous exhortons le gouvernement arménien de répondre à cet appel en adoptant de nouvelles stratégies de développement basées sur l'inclusion et l'action collective. Des personnes tout comme des organisations privées dédiées au progrès de l'Arménie doivent ensemble mettre leurs ressources en commun et collaborer pour offrir un avenir meilleur au peuple arménien. Nous croyons que pour réussir, nous ne pouvons pas agir dans notre coin, en tant que citoyens arméniens ou Arméniens de la diaspora, mais tous ensembles unis comme les doigts de la main.

Nous autres signataires de cet appel, nous nous lançons dans cet effort avec un engagement à long terme pour qu'ensemble l'Arménie aille de l'avant. Nous invitons tous ceux qui le peuvent de rejoindre cet appel. Ensemble nous incarnons «les Arméniens du monde». Il est grand temps de jouer un rôle décisif en tant que tel.

Noubar Afeyan (U.S.)
 Ruben Vardanyan (Russia)
 Gagik Adibekyan (Luxembourg)
 Andre Andonian (Japan)
 Abel Aganbegyan (Russia)
 Father Mesrop Aramyan (Armenia)
 Garo Armen (U.S.)
 Charles Aznavour (Switzerland)
 Lord Ara Darzi (U.K.)
 Edward P. Djerejian (U.S.)
 Charles Ghailian (U.S.)
 Salpi Ghazarian (U.S.)
 Vartan Gregorian (U.S.)
 Pierre Gurdjian (Belgium)
 Artur Janibekyan (Russia)
 Samvel Karapetyan (Russia)
 Andrew Mkrtychyan (Armenia)
 Mikhail Pogosyan (Russia)
 Greg Sarkissian (Canada)
 Sam Simonian (U.S.)
 Serge Tchuruk (France)
 Honorable Dickran Tevrizian (U.S.)
 Ralf Yirikian (Armenia)

Le film *Chœurs en exil* vient de gagner le prix Farel

www.choeurs-en-exil.com

Organisé tous les deux ans, le Prix Farel est un Festival international du film à thématique religieuse. Il permet aux réalisateurs, spécialistes ou non de la thématique religieuse et venant principalement notamment des pays francophones, de se rencontrer et de confronter leurs expériences.

L'appellation FAREL s'inspire volontairement de l'histoire du réformateur Guillaume Farel. Né à Gap en 1489, il devint, dès son adhésion aux idées de la Réforme, l'envoyé du puissant canton de Berne pour "évangéliser" les terres francophones. C'est ainsi qu'il arriva à Neuchâtel où son action et ses discours connurent un impact décisif contribuant largement à rallier les habitants de ce comté à la nouvelle religion.

Le 26e Prix Farel s'est déroulé les 21, 22 et 23 octobre à Neuchâtel. Le jury a primé des films particulièrement en phase avec l'actualité, qui font œuvre de mémoire et nous rappellent à nos responsabilités vis-à-vis des grands problèmes de l'heure. Il a aussi récompensé la poésie et l'art comme moyens d'accéder à la spiritualité.

Chœurs en exil, documentaire belge de Nathalie Rossetti et Turi Finochiaro, a reçu le prix du jury pour les longs métrages. Grâce au vécu d'un couple de musiciens arméniens, *Chœurs en exil* montre qu'il est possible de se souvenir, réparer, et dépasser un traumatisme historique à travers une expérience esthétique totale.

Pour transmettre une tradition de chant ancestral, Aram et Virginia Kerovpyan, un couple d'Arméniens de la diaspora, emmènent une troupe d'acteurs européens de l'Institut Grotowski de Wrocław dans un voyage initiatique en Anatolie sur les lieux où, autrefois, cet art prospérait. Chemin faisant, leur questionnement fait réémerger la richesse d'une culture anéantie: le chant et le théâtre deviennent alors langue de création et de partage, souffle de vie.

(*) Présenté au Festival *Visions du Réel* à Nyon (Suisse) les 19 et 20 avril 2015.

RENDEZ-VOUS

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois): de 10h00 à 16h15, cours de l'Ecole Topalian dans les locaux de la Fondation Topalian (à côté de l'Eglise, 64, route de Troinex) pour tous les enfants de 4 à 12 ans, débutants ou avancés. Le repas de midi et le goûter sont servis sur place. Bus de ramassage scolaire à disposition.

Renseignements auprès de Nevrik Azadian au 079 827 54 43.

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois), de 14h30 à 16h30, à l'Ecole Topalian, cours de langue arménienne, pour adultes et adolescents (à partir de 12 ans). Préparation du programme de l'option arménien du baccalauréat français. Un minimum de connaissance en arménien (écriture et lecture) requise.

Renseignements: ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois): Cours de l'Ecole de danse SANAHIN de l'UAS au Centre Arménien de Genève: de 16h15 à 21h15 selon les niveaux. Informations: christinesedef@gmail.com

Tous les vendredis: de 15h00 à 19h00, la bibliothèque et le kiosque du Centre Arménien sont ouverts au public.

Tous les vendredis: de 18h30 à 21h00: Le club **d'échecs Tigran Petrossian** accueille les joueurs, jeunes et adultes, pour une soirée d'entraînement, au 5 rue Louis-Favre. Nous offrons aussi des possibilités de cours pour débutants ou avancés. Contact: Raffi Garibian 079 200 4567, Garabed Yelegen 079 538 51 26.

Messes arméniennes en Suisse alémanique et à Neuchâtel

Date	Heure	Lieu	Adresse
20.11.2016	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
27.11.2016	14 30	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
02.12.2016	18 30	Oekumeni / Predigerkirche	8001 Zurich ZH
11.12.2016	14 30	Röm. Kath. Kirche	9424 Rheineck SG
18.12.2016	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
06.01.2017	19 00	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
08.01.2017	14 30	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
15.01.2017	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
22.01.2017	14 30	St. Maria Kath. Kirche	8200 Schaffhouse SH

www.armenische-kirche.ch
Pfr.ShnorkTchekidjian Tel: 079/704 74 87

IMPORTANT!

Dernier délai pour recevoir des articles et communications à publier dans notre prochain numéro: **15 décembre 2016**. En cas de retard, veuillez prendre contact avec la rédaction **AVANT** cette date.

ԺԸՆԵԻ ԵՒ ԼԵՄԱՆ ՇՐՋԱՆԻ
ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

PAROISSE DE GENEVE
REGION LEMANIQUE
SAINT-HAGOP
EGLISE APOSTOLIQUE
ARMENIENNE

ՏՕՆԱՑՈՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՆՈՅՏԵՄԲԵՐ - ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2016

ՀԱԲԱԹ 5 ՆՈՅՏԵՄԲԵՐ -Ս. Յրեշատակապետացն՝ Միքայելի եւ Գաբրիելի:
ԿԻՐԱԿԻ 20 ՆՈՅՏԵՄԲԵՐ - Բարեկենդան Յիսնակի պահոց:
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 21 ՆՈՅՏԵՄԲԵՐ - Ընծայումն Ս. Աստուածածնի երից ամացն:
ՀԱԲԱԹ 26 ՆՈՅՏԵՄԲԵՐ - Սրբոցն Գրիգորի եւ Նիկողայոսի հայրապետացն:
ՀԱԲԱԹ 3 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ - Տօն առաքելոցն Թադեոսի եւ Բարթողիմէոսի:
ՈՒՐԲԱԹ 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ - Յղութիւն Ս. Աստուածածնի ի յԱնայե:
ՀԱԹԱԹ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ - Տօն Ս. Յակոբայ Մծբնայ Յայրապետին:
ՀԱԲԱԹ 24 - ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ - Ս. Դաւթի մարգարէին եւ Յակոբայ արդար առաքելոյն:
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ- Ս. Ստեփաննոսի Նախավկային:
ԵՐԵՇԱԲԹԻ 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ- Սրբոց առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի:
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ- Յակոբայ առաքելոյն եւ Յովհաննու աւետարանչին.
Բարեկենդան Սբ. Ծննդեան պահոց:

ՃԱՆՉՆԱԼԸ ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՆՈՒՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐԸ

3. ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ. Յունարէն է եպիսկոպոս բառը եւ կը նշանակէ **Տեսուչ**: Եպիսկոպոսին պաշտօնն է Վիճակին առաջնորդ ըլլալ, վարդապետ, քահանայ, սարկաւազ, դպիր ձեռնադրել, եկեղեցի ու պատկեր օծել, հսկել իր հօտին հոգեւոր ու կրթական գործերուն: Կաթողիկոսը թեմերէն ընտրուած թեկնածուները կը ձեռնադրէ Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարին մէջ՝ անոր տալով հովուական գաւազան եւ դնելով անոր ճկոյթ մատին **եպիսկոպոսական մատանին**, որը հովուական իշխանութեան նշան է: Կաթողիկոսը **Արքութեան** տիտղոս կուտայ եպիսկոպոսին օրինութեան կոնդակով, առ ի գնահատանք իր տարիներու ծառայութեան համար:

4. ՎԱՐՂԱՊԵՏ, ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐՂԱՊԵՏ. Քահանային ձեռնադրութիւնը ունի **Վարդապետը**, միայն վարչական ու քարոզելու իշխանութեամբ անկէ աւելի բարձր է: Վարդապետը քահանայէն կը գատորոշուի իր գլուխը ծածկած **վեղարով** որը կուսակրօնութեան ու անբիծ կեանքի նշան է: Վարդապետին կոչումն է քարոզել եկեղեցոյ մէջ Աստուծոյ խօսքը, օրէնքն ու հաւատքը: **Ծայրագոյն Վարդապետ** կը կոչուին անոնք որ վարդապետական ծայրագոյն իշխանութիւն ստացած են եւ կը կրեն **օծագլուխ գաւազան**՝ օրինակ Սովսեսի գաւազանին որ օծ դարձաւ:

ԼՈՒՐԵՐ ԺԸՆԵԻ Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԽԱՉԿԵՐԱՅԻ ՏՕՆԸ ԵՒ ԱՆԴԱՍՏԱՆ

Խաչվերացը Հայ եկեղեցոյ հինգ տաղաւար տօներէն վերջինն է: Ան Խաչին նուիրուած տօներէն ամենակարեւորն է եւ նուիրուած է Խաչին Պարսկական գերութենէն վերադարձին եւ յիշատակութեան: Ամեն տարի կը տօնուի Սեպտեմբերի 11-17-ի միջեւ հանդիպող կիրակին: Սեպտեմբեր 11, 2016-ին Մեծ թիւով հաւատացեալներու ներկայութեան, Առաջնորդական Տեղապահ Յոզ. Տ. Գուսան Վրդ. Ալճանեան Ս. Պատարագի աւարտին կատարեց Անդաստանի արարողութիւն եւ օրինուած աւանդական Ռեյխանը բաժնեց ներկայ հաւատացեալ ժողովուրդին:

ԳՈՅԱԲՆԱԿԱՆ ԱՂՕՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ 25-ԱՄԵՆԱԿԻ ԱՌԹԻ

Կիրակի 25 Սեպտեմբեր, 2016-ին, Վարդայ Ս. Խաչի տօնին առթիւ Տեղապահ Հայր Սուրբը Պատարագեց եւ յաւուր պատշաճի քարոզեց: Պատարագի աւարտին կատարուեցաւ Հանրապետական Աղօթք Հայաստանի Հանրապետութեան 25-ամենակին առթիւ: Արարողութեան ներկայ էր Հայաստանի Արտակարգ եւ Լիազօր Փոխ Դեսպանուհի, Տիկին Հասմիկ Տումաջյան: Նոյնպէս ներկայ էին հաւատացեալներ ու գաղութի վարչական անդամներ: Արարողութեան աւարտին ներկաները հիւրասիրուեցան Սիրոյ ճաշով, կազմակերպուած Ս. Յակոբ եկեղեցոյ Ծխական խորհուրդի կողմէ:

Պատրաստեց Գուսան Վրդ. Ալճանեան

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԴՊՐՈՑ ECOLE TOPALIAN

Fondation Hagop D. Topalian: Route de Troinex 64, CH-1256 Troinex (Genève)
 ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch; www.centre-armenien-geneve.ch
 Rédaction Maral Wurry

No. 27

La rentrée scolaire :

L'école Topalian a ouvert grand ces portes le mercredi 14 septembre 2016, afin d'accueillir ses 42 élèves. La direction et l'équipe enseignante étaient remplies de joie d'accueillir un si grand nombre d'enfants impatients d'apprendre le chant et surtout la langue arménienne.

Une nouvelle année scolaire qui commence !

Réunion des parents d'élèves:

Le mercredi 28 septembre 2016 une rencontre entre les enseignantes et les parents a eu lieu dans les locaux de l'école Topalian. Quelque vingtaine de parents étaient présents.

Plusieurs questions ont été soulevées notamment l'enseignement de la langue arménienne orientale ou occidentale, les méthodes et les supports d'apprentissage, le catéchisme à l'école, les sorties scolaires...

Un comité de parents d'élèves a été élu afin de faire le relais entre l'école et les parents et d'organiser des événements, des sorties...

Les parents délégués sont:

- Audrey Matian (maman de Raphaël et Maya).
- José Alves (papa de Gayané).
- Kars Aznavour (papa de Lori).
- Paoula Chammassian (maman de Sophia).
- Tamar Kurghinyan (maman de Lilit et Lévon).

Nevrik Azadian, enseignante de la classe d'arménien occidental

Cette classe qui compte une douzaine d'élèves de différents niveaux, est l'un des piliers de l'école. Enseignante depuis plus de 20 ans au sein de l'école Topalian, son programme consiste à approfondir l'apprentissage de la langue, la grammaire et l'histoire de l'Arménie

Dates à retenir:

Fête de Sourp Hagop (Noël à l'école)
 Dimanche 18 décembre 2016

Les Vacances scolaires

Vacances de Noël et Nouvel An
 Du lundi 19 décembre 2016 au lundi 9 janvier 2017
 Reprise le mercredi 11 janvier 2017

Vacances de février
 Du lundi 13 février au dimanche 19 février 2017
 Reprise le mercredi 22 février 2017

Vacances de Pâques
 Du jeudi 13 avril au vendredi 21 avril 2017
 Reprise le mercredi 26 avril 2017

Fête de fin d'année
 Dimanche 17 juin 2017

Pour la bonne organisation du ramassage scolaire ainsi que du déjeuner de midi,
 veuillez avertir l'école en cas d'absence de votre enfant au plus tard la veille en contactant :
 Bus: M. Onisto 0792008591 ou Mme Onisto 0794386223 Mme Nevrik Azadian 022.7431780/ 0798275443

Չուիցերախայ Միութիւն Union Arménienne de Suisse

Dans le calendrier de la diaspora arménienne en Europe figure depuis plus de vingt ans les jeux sportifs organisés à Genève tous les deux ans par l'Union Arménienne de Suisse.

Nous avons le très grand plaisir de vous annoncer la tenue de la 11e édition des jeux sportifs intercommunautaires arméniens qui auront lieu du **14 au 16 avril 2017** à Genève.

Les disciplines sportives du tournoi seront les suivantes: Basketball (équipes féminine et masculine), Football en salle (garçons), Volleyball (mixte - filles et garçons), Badminton (filles et garçons), Tennis de table (filles et garçons) et Echecs (filles et garçons / adultes et enfants) et pour la première fois **l'athlétisme** avec 4 x 100 mètres relais, 100 et 400 mètres pour les adultes ainsi que pour les enfants.

Vous êtes cordialement invités à y participer. Vous recevrez très bientôt plus d'informations concernant les modalités d'enregistrement ainsi que le programme détaillé.

Réservez d'ores et déjà ces dates dans vos agendas.

Nous profitons aussi de cette occasion pour inviter toutes les personnes intéressées par ces disciplines et souhaitant faire partie des équipes de l'Union Arménienne de Suisse de s'annoncer en utilisant notre adresse email : info@uasdirect.com

Le calendrier des entraînements sera annoncé bientôt.

Votre comité

RÉVEILLON 2017 ԱՄԱՆՈՐ 2017

avec
Alexandre Shirinyan et son orchestre

31 décembre 2016 dès 20h

Hotel Warwick – Geneva ****
Rue de Lausanne 14 – 1201 Genève

Entrée
CHF 110.- ; Enfants de 5 à 12 ans CHF 50.-
Vin et eau compris pendant le dîner

Nombre de places limité

Uniquement sur réservation jusqu'au
9 décembre 2016

info@uasdirect.com

ou
079-789 16 70

Réservez la date – Save the date

Dimanche 27 novembre 2016

Atelier de cuisine arménienne